

ΖΩΗ ΤΣΟΚΑΝΟΥ

La maestra: μια κυρία διευθυντής ορχήστρας

ΙΣΜΑ ΤΟΥΛΑΤΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΣΕΛΙΔΑ 5

Ζωή Τοόκανου

La maestra

Συνέντευξη με την **αρχιμουσικό**
που επέστρεψε στην **Ελλάδα** και ανέλαβε
τη **διεύθυνση** της **Κρατικής Ορχήστρας**
Θεσσαλονίκης

ΣΕΛ. 5

<http://www.tovima.gr/culture/>

Πρόσωπο

ΤΟ ΒΗΜΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Ζωή Τσόκανου

«Μεμονωμένη η δυοπιούα που αντιμετωπίσα»

Η αρχιμουσικός και νέα διευθύντρια της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης μιλάει για την εντυπωσιακή πορεία της σε έναν ανδροκρατούμενο χώρο και την επιλογή της να επιστρέψει στην Ελλάδα ύστερα από 14 χρόνια στο εξωτερικό

ΤΗΣ
ΙΣΜΑΕ Μ. ΤΟΥΛΑΤΟΥ

Στο πρώτο κουδούνισμα του τηλεφώνου είχε κιάλας απαντήσει. Προτού μιλήσω, συστήνεται: **Ζωή Τσόκανου**. Ιδιαίτερα ευγενής, η φωνή της αποπνέει σταθερότητα, αποφασιστικότητα και αυτοπεποίθηση. Η ταλαντούχα αρχιμουσικός ανέλαβε μόλις τη θέση της διευθύντριας της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης – της ορχήστρας της γενέτειράς της – ενώ σήμερα Κυριακή συμμετέχει στο Summer Nostos Festival διευθύνοντας το Ergon Ensemble στο «Εσεται Ημαρ» του Γιώργου Κουμμεντάκη, έργο με το οποίο η Εθνική Λυρική Σκηνή λαμβάνει μέρος στις εκδηλώσεις της διοργάνωσης, στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

«Είναι η πρώτη μου επαφή με τη μουσική του συνθέτη με τον οποίο είχαμε πολύ καλή συνεργασία» λέει με ενθουσιασμό. «Το ίδιο και με τον σκηνοθέτη, τον Εκτορά Λυγίζο. Πρόκειται για μια όπερα δωματίου που σταχολογεί το στιχουργικό του υλικό από τα Ομηρικά έπη. Ένα ψυχγράφημα δύο ανθρώπων και κυρίως της Ωραίας Ελένης. Από την αρχή του έργου βρισκόμαστε σε μια αβεβαιότητα. «Εσεται ήμαρ»... Θα έρθει η ημέρα... Αραγε είναι καλή ή κακή η ημέρα που έρχεται; Η άλωση της Τροίας είναι αναπόφευκτη...».

Η νέα πρόκληση

Η τελευταία φορά που διηύθυνε στην Ελλάδα ήταν τον περασμένο Φεβρουάριο τον «Κουρέα της Σεβίλλης», μια από τις τελευταίες παραγωγές της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στο θέατρο «Ολύμπια» της οδού Ακαδημίας. Τα τελευταία 14 χρόνια η Ζωή Τσόκανου ζει και εργάζεται στο εξωτερικό: στην Ελβετία και αργότερα

στη Γερμανία, όπου διέγραψε μια ακούνητος υποσχόμενη διαδρομή. Για τη νέα πρόκληση που ετοιμάζεται να αντιμετωπίσει, την καλλιτεχνική διεύθυνση της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, δεν θέλει ακόμη να μιλήσει. Θέλει πρώτα να συναντηθεί με τους συνεργάτες της, τις επόμενες ημέρες, και αμέσως μετά δηλώνει διαθέσιμη. Παρ' όλα αυτά, δεν κρύβει την ικανοποίησή της. Ομολογεί πως το γεγονός ότι η Θεσσαλονίκη είναι η πόλη της, εκεί όπου μεταξύ άλλων σπούδασε πιάνο και ανώτερα θεωρητικά, μέτρησε στην απόφασή της να επιστρέψει. «Γνωρίζω την ορχήστρα από παιδί...» λέει συγκεκριμένα.

Το γεγονός ότι εν πολλοίς ακολουθεί μια «αντίστροφη» διαδρομή, επιλέγει να γυρίσει πίσω στην Ελλάδα σε μια περίοδο που πολλοί ταλαντούχοι νέοι άνθρωποι φεύγουν στο εξωτερικό, πώς το αντιμετωπίζει; Τη φοβίζει άραγε; «**Ημουν 14 χρόνια στο εξωτερικό και πραγματικά το θεωρώ τιμή και χαρά μου το γεγονός ότι μου προσφέρθηκε η θέση αυτή. Αν με φόβιζε δεν θα ερχόμουν. Έχω στο μυαλό μου τις ενδεχόμενες δυσκολίες που μπορεί να αντιμετωπίσω.**»

Η απόφασή της να ασχοληθεί με τη διεύθυνση ορχήστρας ήρθε αρκετά αργά, όπως παραδέχεται. «**Ήθελα να ολοκληρώσω έναν κύκλο σπουδών σε γενική μουσική παιδεία και να αποκτήσω μια εμπειρία σκηνική. Στράφηκα στη διεύθυνση ορχήστρας γιατί ήθελα να κατανοώ το γενικό πλαίσιο ενός μουσικού κειμένου. Η επιθυμία μου αυτή με έφερε σιγά-σιγά σε αυτόν τον δρόμο.**»

Θυμάται, άραγε, τη συγκεκριμένη στιγμή που το αποφάσισε; «**Ναι, το θυμάμαι. Ήταν μετά τις σπουδές οι οποίες αποτελούν ομολογουμένως μια δύσκολη διαδικασία. Τότε ήμουν σίγουρη ότι βρίσκομαι στον σωστό δρόμο.**»

Το «Εσεται Ημαρ» του Γιώργου Κουμμεντάκη παρουσιάζεται σήμερα Κυριακή 18/6 (στις 19.00 και στις 23.00) στην Εναλλακτική Σκηνή της ΕΛΣ στο ΚΠΙΣΝ, στο πλαίσιο του Summer Nostos Festival. Μουσική διεύθυνση: Ζωή Τσόκανου. Σκηνοθεσία: Ε. Λυγίζος. Εικαστική εγκατάσταση - κόστούμια: Π. Τουλούδης. Ερμηνεύουν ο Διονύσης Σούρμης και η Μυρσίνη Μαργαρίτη. Συμμετέχει το Ergon Ensemble.

Η απόφασή της τη δικαίωσε αφού γρήγορα άρχισε να διαγράφει μια πολλά υποσχόμενη διαδρομή, με σημαντικές διακρίσεις σε διαγωνισμούς και εντυπωσιακές συνεργασίες. Μεταξύ άλλων, η Ζωή Τσόκανου ήταν βοηθός του Μπέρναρντ Χάιτνικ στη «Missa Solemnis» του Μπετόβεν με την ορχήστρα Tonhalle της Ζυρίχης το 2014. Ο ίδιος ο βετεράνος ολλανδός αρχιμουσικός έχει εκφραστεί εγκωμιαστικά για την ελληνίδα αρχιμουσικό χαρακτηρίζοντάς τη «**ώριμη καλλιτέχνη με μεγάλη μουσικότητα.**» Στο ίδιο μήκος κύματος και ο επίσης βετεράνος αμερικανός μάεστρος **Ντέβιντ Ζίνμαν** που έχει κάνει λόγο για «**πολύ έξυπνη και ταλαντούχα μουσικό που δίνει μεγάλες υποσχέσεις για τη μελλοντική της καριέρα.**»

Το γεγονός ότι δραστηριοποιείται σε έναν ακούνητος ανδροκρατούμενο χώρο όπως είναι η διεύθυνση ορχήστρας πώς το αντιμετωπίζει; «**Το γεγονός αυτό δεν με επηρέασε**» απαντά. «**Άλλωστε, δεν ήμουν η μόνη γυναίκα στη διάρκεια των σπουδών μου. Όταν έρχεται η στιγμή να σταθώ μπροστά στην ορχήστρα δεν σκέφτομαι γυναίκα ή άνδρας. Εκεί πλέον κάνουμε τη δουλειά μας.**» Παραδέχεται πως αντιμετώπισε κάποια μεμονωμένη δυσπιστία. Περισσότερο στη διάρκεια των σπουδών, την περίοδο δηλαδή που ένας αρχιμουσικός χτίζει την αυτοπεποίθησή του μέσα από τη γνώση. «**Ήταν όμως τόσο μεμονωμένα περιστατικά που δεν είχαν τη δύναμη να επισκιάσουν τον στόχο.**»

Πρότυπα, άραγε, έχει στη δουλειά της; Απαντά θετικά και αναφέρει μεταξύ άλλων και πάλι τον Χάιτνικ, τον «μέντορά» της όπως λέει, τον **Κλάουντιο Αμπάντο**, τον **Βόλφγκανγκ Σαβάλις**. Πιστεύει πάντως πως και στην εποχή μας – και παρά την περί του αναθέτου συζήτηση – υπάρχουν μεγάλοι μάεστροι. «**Η κάθε εποχή έχει μουσικούς που μπορούν να εμπνεύσουν μέσα από το έργο και τη δουλειά τους.**» σχολιάζει.

Αγαπώ τον Μπετόβεν

Έχει, άραγε, συγκεκριμένες προτιμήσεις αναφορικά με το ρεπερτόριο; «**Όταν κάνω κάτι καινούργιο, όπως το «Εσεται Ημαρ» εν προκειμένω, είναι πραγματικά συναρπαστικό. Η άμεση επαφή με τον συνθέτη είναι μια εξαιρετικά δημιουργική διαδικασία. Ωστόσο, πέρα από τα σύγχρονα έργα, αγαπώ πολύ τον Μπετόβεν, το συμφωνικό ρομαντικό ρεπερτόριο, το εξπρεσιονιστικό.**»

Αναφερόμενη στη σχέση του σημερινού θεατή με τη λεγόμενη κλασική μουσική, η Ζωή Τσόκανου λέει πως το κοινό έχει πλέον πληθώρα ερεθισμάτων. Υπάρχει μεγάλη εξειδίκευση στο άκουσμα. Μπορεί κανείς να παρακολουθήσει μια συμφωνική συναυλία, μια όπερα του 19ου αιώνα, μια μπαρόκ όπερα... «**Γενικά πιστεύω ότι το ενδιαφέρον του κοινού δεν έχει μειωθεί. Στην εποχή μας, ο τρόπος που προβάλλουν το έργο τους προς τα έξω τόσο οι καλλιπείς όσο και οι φορείς είναι σύγχρονος. Ο ακροατής μπορεί να κρίνει και να εκτιμήσει χωρίς να είναι γνώστης, έχει να κάνει με το ένστικτο.**»

Πέρα από τη μουσική, ωστόσο, ποια είναι τα ενδιαφέροντά της; Πώς «γεμίζει» τις μπαταρίες της; «**Μου αρέσουν πολύ τα ταξίδια**» απαντά η Ζωή Τσόκανου. «**Αγαπώ να ανακαλύπτω καινούργια μέρη και ανθρώπους. Όταν υπάρχει ελεύθερος χρόνος μεταφράζεται σ' ένα ωραίο ταξίδι. Επιλέγω μέρη όπου θεωρώ ότι μπορώ να βιώσω μια διαφορετική εμπειρία. Αυτό μπορεί να είναι οπουδήποτε. Από ένα χωριό έξω από την Αθήνα ως το πιο μακρινό μέρος του κόσμου.**»

